

Isaak Asimov

Já, robot

Literární druh:

Epika

Literární žánr:

Povídka

Literární forma:

Próza

Časoprostor:

1996 – 2046; Země, Merkur, Vesmírná stanice...

Kompozice:

Rámcová; 9 povídek

Téma:

Soužití robotů a lidí

Postavy:

Reportér Meziplanetární tiskové agentury (Úvod a mezi povídkami)

Susan Calvinová – robo-psycholožka

Greg Powell a **Mike Donovan** – technici, kteří testují roboty při jejich činnostech

Alfred Lanning – Ředitel pro výzkum a vývoj

Peter Bogart – Ředitel pro výzkum a vývoj po Alfredu Laningovi

Stephen Byerley – Starosta, později koordinátor

Jazyk a styl:

Spisovný; Er-forma; popisy; častá přímá řeč

Zákony robotiky

1. Robot nesmí ublížit člověku nebo svou nečinností dopustit, aby člověku bylo ublíženo.
2. Robot musí uposlechnout příkazů člověka, kromě případů, kdy tyto příkazy jsou v rozporu s prvním zákonem.
3. Robot musí chránit sám sebe před zničením, kromě případů, kdy tato ochrana je v rozporu s prvním nebo druhým zákonem.

Povídky:**Lhář**

Rok 2021; Země

Herbie (jediný robot, který uměl číst myšlenky); Susan Calvinová; Peter Bogart; Milton Ashe; Alfred Lanning

Susan je robopsycholožka a má přijít na to, co se stalo s robotem, jehož druzi jsou naprosto normální a on je jediný, který umí číst myšlenky. Nikdo si není jistý svým výpočtem, a tak je dají k přepočtení Herbiemu, ale ten každému řekne, že právě ten dotyčný má pravdu. Navíc řekne Susan, že jí má Ashe rád (ona by totiž chtěla, aby ji měl rád). Bogartovi řekne, že Lanning jde do důchodu a na jeho místo bude dosazen on. Nic z toho ale není pravda, protože robot jim to musí říct, jinak by porušil první zákon robotiky, ublížil by jim po psychické stránce.

Když se zjistí, že Herbie lže, Susan ho přivede k šílenství tím, že mu předloží neřešitelné dilema: Herbie musí říct, kde se stala chyba při jeho výrobě, tím ale zraní alespoň jednoho z vědců, ale oni to vědět chtějí a když jím to neřekne, ublíží jim také.

Důkaz

Francis Quinn; Alfred Lanning; Stephen Byerley (starosta); Susan Calvinová

Probíhá volební kampaň o místo starosty mezi Quinnem a Byerleyem. Quinn se domnívá, že Byerley je robot, protože ho nikdo nikdy neviděl jíst ani spát. Byerley se snaží dokázat, že je člověk tak, že uhodí člověka, což je proti robotickým zákonům. Nikdo však neví, že člověk, kterého Byerley uhodil, je ve skutečnosti robot.

Dojde to jen Susan, která však nic neřekne, protože ví, že Byerley bude dobrým starostou.

Robbie

1996-1998

Holčička Glorie; robot Robbie; George a Grace Westonovi

Westonovi pořídili své dceři Glorii chůvu v podobě nevokálního (nemluvícího) robota Robbieho. Glorie si ho velmi oblíbila, hrála si s ním na schovávanou a vyprávěla mu pohádky. Její matce se ale nelíbilo, že si Glorie hraje pouze s robotem a ne s ostatními dětmi. Přemluví tedy manžela, aby vzal Glorii do města, a zatím Grace vrátí robota do Národní americké společnosti na výrobu robotů (NAS) a místo něj jí koupí psa. Glorie je však velmi nešťastná. Otec nakonec ze zoufalství domluví prohlídku NAS.

V továrně Glorie uvidí Robbieho a rozběhne se k němu. Nevidí však, že se na ni řítí lokotraktor, který nelze zastavit. Robbie se rozběhne na pomoc a Glorii zachrání. Díky tomu se paní Westonová rozhodne, že robot se může vrátit zpět k nim domů.

Isaak Asimov (1920 – 1992)

Američan; ruský původ; biochemik; romanopisec; prozaik; autobiografie; sci-fi; vědecký spisovatel; scenárista; spisovatel literatury faktu; vysokoškolský pedagog; Zákony robotiky

Období:

Po roce 1945; Sci-fi

Další díla:

Sny robotů – sbírka

Vize robotů – sbírka

Sbohem Zemi – sbírka

Další autoři:**USA**

Ray Douglas Bradbury – Vesmírná odyssea

Anglie

Arthur Charles Clarke – 451 stupňů Fahrenheita

Rusko

Dimitry Glukhovskij – Metro 2033